

בעזהשׁי"ת

קַרְבָּה אֶל

נִפְשֵׁי גְאֻרָה

מאמר הכנה לקידוש

מבאר איך כל יהודי שותף ממש לקב"ה במעשה בראשית

ובשביעית יצא לחופשי!

שיעור בסיפורי מעשיות

מעשה ב' ממלך וקיסר – ד'

בקשר בכל זמן!

התבוננות בספר התניא

פרק א' חלק ד' 1

גליון ל"ד | פרשת משפטים תשפ"ד

עימוד:

יעקב רוזנברג 052-7120001

להארות והערות:

יחיאל יהושע פרישמן 052-766-2543

לקבלת החוברת בדוא"ל: a7662543@gmail.com

מאמר הכנה לקידוש

מבאר איך כל יהודי שותף ממש להקב"ה במעשה בראשית

ובשביעית יצא לחופשי!

כאשר התפרסם ברחוב דבר מעצרו של בערל ומכירתו לעבד, היו רבים ששמחו על כך, אכן, ככה יעשה לגנב מועד! מאידך היו שטענו כי רחמנות היא על אותו ביש גדא אשר לא מרוע לב עשה את אשר עשה, כי אם מזלו שלא האיר לו פנים הכריח אותו לגנוב כדי לפרנס את בני ביתו. כבר שנים שהוא מנסה ומשתדל בכל סוגי העבודות והפרנסות, אך מאומה לא הצליח בידו, וכי מה יעשה הבן ולא יחטא?

והנה הבה נביטה לעבר בערל עצמו, הוא כמעט ופתח בריקוד נלהב... הן כעת הגיע סוף וקץ לכל צרותיו! הוא פותח כעת תקופה חדשה ונעימה בחייו. מעתה הוא יזכה לקורת גג שאינה דולפת בימות הגשמים, ולארוחות דשנות ומשביעות, מה שכבר שנים רבות הוא לא זכה. שוב חברת החשמל אינה מאיימת בניתוקים, וגם בעל המכולת כבר לא מזעיף פניו ברוגזה. האדון משתדל להיות טוב ונעים, וגם אם הוא כועס מדי פעם, הרי שבסך הכול הוא ממש נהנה במצבו החדש כעבד.

כך חי בערל חיי נח ורווחה במשך שש שנים, כשהוא זוכה לסעודות כיד המלך עם יחס הולם, הוא אמנם צריך לעבוד קשה בבית אדונו, אבל עבודתו כרוכה בסיפוק ושמחה.

והנה ביום בהיר, האדון מעיר את בערל עם שחר ואומר: בערל יקירא, היה מאוד נעים לשהות במחיצתך שש שנים, אבל הנה הגיע זמןך לצאת חופשי!

בערל נזעק בחרדה: אוי לי ואוי לנפשי! מה חטאי ומה פשעי? וכי לא עבדתך במסירות כנדרש ואף מעבר לכך?! הרי בכל ליבי ונפשי עבדתי את עבודתך ביום ובלילה!

האדון שומע ומבין, אבל מה אפשר לעשות? השנה השביעית הגיעה, וזהו הזמן לשחרר את העבד. אם אתה בכל זאת רוצה להישאר עבד, נותרה רק ברירה אחת, ללכת לבית הדין, לרצוע את האוזן ולהישאר עבד עולם!

בחור צעיר מתחיל את מסכת חייו. הוא מנסה את כוחו בלימוד, בתפילה, בתיקון המידות. הוא מנסה בכל דרך לעבוד את ה', אבל הוא מרגיש שכל הדרכים חסומות בפניו. מוחו אטום וחתום מלהבין דברי תורה, בשעת התפילה מחשבותיו מרחפות בכל העולם, ככל שהוא מנסה ומשתדל, נראה כי כל השערים נעולים בפניו...

ואז הוא מרגיש כי לא נותרה בפניו כל ברירה, אלא לגנוב! חלילה לא גניבה במוכן הפשוט, אלא להשתמש בעולם הזה עבור מטרות אחרות מהמטרה העליונה שלשמה הוא נברא. כל השתמשות בעולם שלא כראוי, הריהי מעין גניבה. הוא לוקח כלים וכוחות שנועדו לעבודת הבורא, והוא משתמש בהם לצרכים אחרים!

קול דודי דופק בפתחי הלב לאמור: יהודי! תחזיר את הגניבה! תחזור בתשובה ותתחיל להשתמש בעולם רק לדברים שבקדושה, רק עבור הדברים שלשמן הוא נועד!

אבל היהודי מרגיש כי אין לו מה להחזיר. אין לו את הכוחות הנדרשים כדי להחזיר את הגניבה. וכך מתוך ייאוש ועצבות הוא מחליט למכור את עצמו לעבד. עבד לתאוות העולם, עבד להבלי הבלים. הוא עוזב את הכל והופך להיות עבד. שוב אינו יושב על התורה ועל העבודה, ונעמד רחוק מכל מה שקושר לעבודת ה'.

לעתים פושטת בו תחושת רוגע מדומה: הנה עד היום חשתי לחץ עצום ממצבי ומעמדי בעולם, בכל מה שניסיתי לא הצלחתי ולכולם היו עלי רק טענות. והנה עכשיו, אכן אינני בעל-הבית על עצמי אלא משועבד להבלי העולם, אני מוכרח לשמוע בקול יצרי, ואינני ברשות עצמי, אבל מאידך הרי טוב לי בחיים, אני נהנה מהבלי העולם, והעיקר, לא מרגיש שום לחץ ודרישה מעצמי.

אבל אחרי ששת ימי המעשה, הנה מגיעה שבת קדשנו. היום השביעי בו יוצאים לחופשי מכבלי העבדות. היהודי משכים ביום השישי, ולפתע מודיעים לו שנגמרה העבדות, מחר אתה יוצא לחופשי! יש אנשים שהידיעה הזו משמחת אותם, אבל ישנם כאלו שלבם נופל בקרבם... הם לא רוצים לצאת, אין להם כח לנסות שוב, להתאמץ שוב, וליפול שוב... אכן המצב הנוכחי הוא לא הכי טוב שיכול להיות, אבל הוא לפחות לא כרוך בנפילות וירידות ושברונות לב. הוא מעדיף להישאר כך עבד ליצרו עד עולם.

ואז מופיעה ממרום מצוות קידוש!

היהודי מצווה לפתוח פיו בחכמה ולהכריז בקול: שמע ישראל! ה' יתברך ברא את כל העולמות והעולם הזה בכללן, ואת כולם הוא לא ברא אלא כדי שאתה תעבוד אותו ותעלה לפניו נחת רוח במעשיך. אולם דע והבן כי לא כדרך מלך בשר ודם היא דרכו של מלך העולם. בעבודת ה' יתברך העיקר הן לא התוצאות וההצלחות. בעבודת ה' נדרש ממך לדעת כי אתה עבד ה' ומופקד על עשיית רצונו. גם אם לא הצלחת לעמוד בכל המשימות והתפקידים, אבל אתה זוכר למי אתה שייך!

מדי שבת בשבתו היהודי נזכר ומכריז: 'ורצה בנו'!!! גם אם יש מי שטרם החליט שהוא רוצה להשתחרר מכבלי העבדות לעולם הגשמי, כעת בשבת קודש ה' יתברך קורא לו ואומר: בא ברוך ה', תמחק את כל העבר ותכנס לשבת קודש בלי לחשוב על מה שהיה. הקב"ה מגלה את אהבתו העצומה לבניו ומזכיר את האמת הפשוטה והנצחית כי בשבילם ועבורם נברא העולם! בידך ניתנת כעת ההזדמנות להשתנות מן הקצה אל הקצה, גם אם אתה חושש ומפחד לעשות שינויים ומהפכות.

כאשר היהודי מפנים את האמת הפשוטה הזו, הנה גם אם לעת עתה הוא טרם ישתחרר לגמרי מכבלי העבדות, אבל מעתה כבר אינו עבד עולם! העבדות שלו כבר זמנית בלבד, ולא ירחק היום והוא יצא לחופשי גמרי. עם הזמן תלך ותתברר אצלו הידיעה וההבנה כי 'בשבילי נברא העולם', וכי הוא אכן שותף גמור למעשה בראשית!

סיפורי מעשיות

מעשה ב' ממלך וקיסר – ד'

בקשר בכל זמן!

דהיינו שתהיה עבודתו עם המשך נצחי. וכאמור, הפונדק הוא מקום ההתחברות בין שני הדרכים.

בדרך נוספת יש לבאר את עניין הפונדק על דרך שאמרו חז"ל (סנהדרין צה:): 'צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה'. והוא הר המוריה מקום התפילה. כי בעבודת התפילה בא לידי ביטוי רב החיבור בין שתי הבחינות הללו, וביותר מתבטא הדבר בתפילה שהיא על דרך 'התבודדות'.

כי הגה בתפילה הבאה בדרך הרגילה, מתבטא יותר הקשר בין הבורא לנברא בדרך של מלך ועמו. באשר העם מבין שביד המלך לתת להם את כל צרכיהם, הם פונים אליו ומבקשים שימלא את מבוקשם.

אך תפילה בדרך של התבודדות יש לה משמעות עמוקה ופנימית יותר. זהו קשר של אב ובנו, או כביכול קשר של חבר טוב "כמדבר איש רעהו". פשיטא שתמיד יש את תחושת האימה והיראה בפני מלך כל הארץ, אבל זהו כדרך מלך שמבקש מבנו שכאשר אתה נמצא אתי ביחידות, תדבר אתי כדבר בן אל אביו וכדבר איש לרעהו ללא גינוני המלכות. בזמן זה

מעשה בקיסר אחד, שלא היה לו בנים. גם מלך אחד לא היה לו בנים. ונסע הקיסר על הארץ לשוטט לבקש אולי ימצא איזה עצה ותרופה להוליד בנים. גם המלך נסע כמו כן, ונודמו שניהם לפונדק אחד, ולא היו יודעים זה מזה. והכיר הקיסר בהמלך, שיש לו גמוס (של מלכות), ושאל אותו, והודה לו שהוא מלך. גם המלך הכיר בקיסר גם כן, והודה לו גם כן; והודיעו זה לזה שנוסעים בשביל בנים. ונתקשרו שניהם באם שיבואו לביתם ויולידו נשותיהם זכר ונקבה באפן שיהיו יכולים להתחתן, אזי יתחתנו בין שניהם. ונסע הקיסר לביתו והוליד בת, והמלך נסע לביתו והוליד בן, וההתקשרות הנ"ל נשפח מהם.

הנה סיפור מעשה זה הינו עמוק מני עומק, ויש לעסוק בו מכמה כיוונים וצדדים כדי לעמוד על סודו.

כאמור בפרק הקודם עבודת ה' יתברך צריכה להיות כלולה משני הדרכים הכלליים, דרך הרחמים ודרך המשפט, ורק על ידי השילוב הנכון בין שני הדרכים, יזכה להוליד בנים,

מתגלה בעומק הנפש סוג עמוק של קשר שאינו מוכר בזמנים רגילים. בניית קשר עמוק ופנימי זה אורכת זמן רב, כי הנה הלא בעומק לבו יודע כל אחד כי ה' הוא האלוקים הגדול והנורא, ואיך ישא פניו לדבר אליו כשיחת רעים אהובים? אך בהמשך הזמן ילמד להבין כי אין כל סתירה בין שני הדברים, וכי שניהם אמת ויציב ונכון.

והנה כל עוד לא נבנה אצל היהודי קשר זה, הרי הוא מוצא את עצמו במצב סבוך. כי אם אמנם כאשר הוא מרגיש שהוא עומד לפני המלך, בתפילה ובשאר זמני התעוררות, בזמנים אלו הוא מרומם ומקורב לה'. אבל כאשר הוא נמצא בחיי המעשה שלו, שלא תחת השראת קדושה והתעוררות, או אז קשה לו לחשוב מה' יתברך, כי הוא מרגיש שמחשבות על ה' יפריעו לו לנהל את חייו כרצונו...

לדוגמא:

פלוגי, יהודי ירא שמים מרבים, מקפיד על קלה כבחמורה ומשתדל לנהל את חייו באופן מרומם כפי שראה בספה"ק וכפי שקיבל מאבותיו ורבותיו. בסעודת שבת הוא מקפיד לאכול במידה ובמשורה, ז' כפות מהדג ג' כפות מהמרק וכף אחת מהבשר... הנה עבודות מעין אלו ראויים ונאים למי שאכן אוהז במדרגות אלו, אבל מי שאינו שם, הרי בתום הסעודה, כאשר הוא יחזור למצב הרגיל שלו ולמקום בו הוא אוהז באמת, הרי הוא יישאר רעב ויאלץ למלא כרסו במעדנים שונים ומשונים.

לו חכם יבין זאת ישכיל זאת יבין לתפקידו. הרי לפי מעמדך ומצבך בעבודת ה' לא זו העיר ולא זו הדרך בה אתה צריך ללכת! אדרבה, אכול בשמחה את לחמך ושתה בלב טוב ייך כי כבר רצה אלוקים את מעשיך! תכניס את הקב"ה לתוך הסעודה שלך, כי אכן כן, גם שם הוא נמצא ומתענג מעבודתך!

יהודי מחוייב לזכור כל העת כי הקב"ה הוא מלך העולם, אבל בד בבד מוטלת עליו החובה לזכור גם את הקשר שלו עם אביו שבשמים! לזכור כי הוא בן מלך וכי הקב"ה אוהב אותו אהבה בלי תנאים! כאשר הוא יפנים ידיעה זו היטב, הנה לא זו בלבד שלא יבוא חלילה להקל בשום עניין או מנהג (כי אם זו התוצאה, אות הוא כי מרמה הוא את עצמו...) אדרבה, ידיעה זו תגרום לו להכניס את הקב"ה גם למקומות שעד היום הוא פחד וחשש מלהכניסו לשם, זמנים ומצבים העדיף לא לשוב אז על הקב"ה כדי לא להגביל את עצמו... הנה פתאום יחוש קשר כה עז, עד שגם במהלך חייו הפרטיים הוא יתענג על ה' ועל אהבתו אליו.

קשר פנימי זה נבנה בזמן שהיהודי מפרש את שיחתו לפני ה', הוא מספר לפניו ומבקש ממנו על כל ענייניו, הן הגשמיים והן הרוחניים. הוא לא משאיר שום חלק מחייו מחוץ לקשר עם הקב"ה!

דרך חיים זו, להכניס את הקב"ה לכל פרט ופרט מחייו, נראית כדבר שסותר את הטבע האנושי. אבל הרי כך חי אדם הראשון קודם החטא, וכך נחיה בעזרת ה' בקרוב בביאת משיחנו. והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו העניק

לנו 'טועמיה' מהאור הגנוז לעתיד לבוא, ונתן לנו את הכלים של דרך החסידות, ובפרט דרך ההתבודדות, כדי לחיות אתם את אור ה' כבר בזמן הזה.

אחרי שהיהודי בונה את הקשר הזה בהיותו עם אביו המלך בחדרי חדרים, אזי גם כאשר הוא יוצא משם, תהפוך כל הנהגתו למרוממת ונעלה, ושוב לא יתבייש ולא יחמוק מלחשוב על ה' יתברך בכל זמן וזמן מימיו ולילותיו.

הקיסר - מדת הרחמים - והמלך - מדת המשפט - נפגשים בפונדק. כך מצאנו ביעקב אבינו שאמר אחרי י"ד שנים בבית שם ועבר: 'אכן יש אלוקים במקום הזה ואנוכי לא ידעתי'. וביארו בספה"ק שבאותה העת התגלה ליעקב אבינו כי עבודת ה' איננה בהכרח רק בזמן לימוד התורה והתפילה, אלא גם בבית לבן הארמי, בהיותו עוסק בענייני גשמיות ומסחר, גם שם יתכן לפגוש את ה' יתברך ולהידבק בו. והלא כן איתא בזוה"ק כי עבודת הקודש של יעקב אבינו בפיצול המקלות, הייתה רצופה בכוונות של מצוות תפילין. וכמו כן שייך עניין זה אצל כל יהודי, כי בכל דבר שעושה יכול למצוא את ה' יתברך.

וכאשר מתגלה ליהודי אמת זו, הנה שוב גם עבודתו הרוחנית, תורתו ותפילתו ושאר מעשיו הרוחניים, מקבלים הם לפתע

משמעות עמוקה יותר, משמעות של קשר עמוק ונצחי!

וכך על ידי ההתקשרות בין המלך לקיסר, בין מדת המשפט למדת הרחמים והאהבה, יכולים הם להוליד בנים, דהיינו להמשיך את עבודתם לנצח. כי עד עכשיו הייתה כל עבודתם חסרה, ומעתה הרי היא מתעלה לאין ערוך.

וכאשר היהודי זוכה בשעת ההתבודדות לקבל את הדעת וההבנה הזו בעומק הקשר, הריהו מבטיח לחקוק ולקבוע התעוררות זו לנצח, 'לחתן את הבן עם הבת'. אבל בשובו לביתו, והנה 'נשכח כל השובע', ההתעוררות פגה ונעלמת. כי אכן כן, לקנות הבנה וידיעה זו היטב אינו עניין של מה בכך שנקנה בנקל וכלאחר יד. אלא גם אחרי שזוכה בזמן ההתבודדות להבין עניין זה לאשורו, עדיין צריך להמשיך לחפש שוב ושוב את הקשר הלזה, עד שחיפושיו ומאמציו יישאו פרי ויזכה לשידוך הקדוש.

אך בל יחשוב האדם כי כל מה שעשה עד עכשיו אינו נחשב, שהרי עדיין נצרכת עבודה רבה כדי להשיג את העניין לאשורו. אלא ידע ויבין שבכל פעם הוא פועל דברים גדולים, וכפי שראינו בסיפור המעשה שכבר בפגישתם הם פעלו שיהיו להם ילדים, אלא שכדי להמשיך את העניין לנצח, זהו דבר שדורש עבודה רבה במשך זמן רב עד שיזכה לכך.

התבוננות בספר התניא

פרק א' – חלק ז'

וממילא בחלק אלוקי לא שייך 'בחירה' וכל המציאות שיש 'בחירה' הוא רק במקום אשר הבורא מסתתר ונעלם, והיינו הנפש הבהמית וכדלהלן.

'אכן אתה קל מסתתר'

ונכנס מעט לסוגית יסוד הבריאה כי כדי שיתקיים רצון השי"ת לברוא העולם, העלים והסתיר את אורו והתגלותו, וזה מה שנקרא 'חושך', שזו היא הגדרה לדבר שאינו גלוי ונראה, ורצון ה' הוא שהסתר זה יתגלה על ידי תורה ומצוות של בני ישראל, שהם יבחרו בטוב למרות שהמציאות אינה ברורה כי בכל דבר יש עירוב טוב ורע, וצריך יגיעה כדי להבחין ביניהם ולעשות הטוב.

גם אצל בני ישראל כדי שיהיה להם ענין הבחירה, במעמד הר סיני, היו צריכים קודם לעבור במקום 'חושך' ולכן ירדו למצרים² ערות הארץ, והיו שקועים שם במ"ט שנים, ומכח זה זכו אחר כך לקבלת התורה³, ששם קבלנו הכח

בחירה רק בין שנים

כדי ליישב הדברים נקדים ונעמוד על עוד הבנה בטעם שלא שייך לומר 'אשר בחר בנו' על נפש האלוקית, כי הרי נפש זו הרוחנית היא 'חלק אלוק ממעל' ווהרי זה מובן ופשוט שאין שייך שהאדם הבוחר 'יבחר' בעצמו, ובפרט אם רק הוא נמצא כאן, במה הוא בוחר, הרי אין עוד דבר בלתי, 'בוחר' ענינו להעדיף אחד מתוך שנים שנראים דומים.

וניקח משל לבית מדרש המלא במגוון רחב של שיעורי תורה הנאמרים מפי רבנים ודרשנים, כל אחד בעתו וזמנו, וכל אחד מבאי ביהמ"ד בוחר לאיזה שיעור יכנס, אבל הדרשנים בעצמם ודאי לא שייך לומר שכל אחד מהם בחר לבוא לשיעור שלו כי הרי זה הוא בעצמו ואין לו כזו מציאות [אופציה] להעדר מהשיעור שלו, ובפרט אם יש רק ביהמ"ד אחד ורק שיעור אחד ויחיד של הרב, וכי שייך לומר שהרב בחר לבוא לשיעור שלו.

² שהיא השלמות של יציאת מצרים לשון רביעי מד' לשונות של גאולה הוא 'ולקחתי אתכם לי לעם – היינו קבלת התורה. וכדכתיב (שמות) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה.

³ כמבואר בנמרא (שבת פח:) שהמלאכים אמרו תנה הודך על השמים וענה להם משה רבנו, כלום למצרים ירדתם וכו'

¹ ולציון מה שכותב האריז"ל לבין ב'ובנו בחרת' קבלת התורה ומעמד מעמד הר סיני, וז"ל פרי עין חיים (שער ק"ש פ"ג) ומתן תורה היא [זכירה] הראשונה, ותבין לזכור אותה ולקיים מצות עשה מן התורה באומרך 'ובנו בחרת וקרבתנו מלכנו' שהיא קריבת מעמד הר סיני לקבל אותו עלינו למלך ולקבל תורתו" וכפי המבואר הבחירה שלנו נובעת מהבחירה שבחר ה' בנו.

מתן תורה היה עבודת ה' אצל אבותינו את ה' אך לא נתגלה מציאותו בגשמיות,

איננו יודעים מה הטעם למצוות ה' אלא זאת למדונו רבותינו בספה"ק עניני המצוות כדי שגדע מה לכון בהם, אבל אין הם הסיבה והטעם וכוונת הבורא, אך זה ברור שמצוות ה' ענינם הוא כדי לעשות בפועל דברים בעולם החומרי, כגון מצות תפילין שהנה כאן מתגלה הקב"ה גם בעור בהמה, הן הבתים הן הפרשיות, וכיו"ב כל המצוות, גם מצוות שבדיבור הרי הגוף של האדם דבר ועקימת שפתיו הוי מעשה

וכדאיתא כל זה בתניא פרק ל"ז וזה קיצור לשונו:

והנה תכלית השלימות הזוה... גילוי אור א"ס ב"ה בעוה"ז הגשמי תלוי במעשינו ועבודתנו... להתלבש בגשמיות עוה"ז בדבר שהיה תחלה תחת ממשלת קליפת נוגה... כגון קלף התפילין ומזוזה וספר תורה... וכן אתרוג שאינו ערלה... ומעות הצדקה שאינן גזל וכיוצא בהם ועבשיו שמקיים בהם מצות ה' ורצונו הרי החיות שבהם עולה ומתבטל ונכלל באור א"ס ב"ה שהוא רצונו ית' המלוכש בהם... וכן כח נפש החיונית הבהמית שבאברי גוף האדם המקיים המצוה

והיינו על ידי התורה באה השכינה לגנוני למקום שהיתה בתחילה.

⁶ וכדאיתא במדרש תנחומא (וארא) משל למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך כשברא הקב"ה את העולם גזר ואמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, כשביקש ליתן התורה ביטל הגזירה ואמר התחוננים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחוננים.

זה להיות 'בוחרים' בטוב, וכמבואר שתכלית וקיום כל הבריאה היא אכן ענין זה של הנסיונות וה'בחירה' בין טוב לרע, וכמאמר חז"ל (שבת פ"ט.) שאם ישראל אין מקבלים התורה יחזור העולם לתוהו ובוהו.⁴

כי כח הבחירה הרי בא מכח נשמתנו [שהוא נבראה 'בצלם אלוקים' וכדברי חז"ל מה הוא בורא עולמות וכו'] ובנו - בגופינו - בחר ה' להשים בו את הנשמה הקדושה, כדי שנגלה את מציאותו בעולם, על ידי קיום התורה.

והיינו כמבואר שזהו סוד הבריאה שחפץ ה' להתגלות בעוה"ז על ידי שנתן החלק אלוק ממעל בתוך גשמיות העולם הזה, וכדי שהחומר הגשמי לא יתבטל מרוב הרוחניות - ואז לא תושלם הכוונה - צמצם ה' את התגלותו למצב הנקרא חושך שאין נראית בה מציאותו, ואחר כך התחיל הארתו מעט מעט⁵,

במתן תורה נתחדש המציאות שמקיימים רצון ה' בדברים גשמיים⁶, ולא יועיל כלום גם אם יכין כל הכונות שבעולם [וכהכוונת של יעקב אבינו בפיצול המקלות] אך אם לא יניח תפילין כפשוטו הוא רח"ל קרקפתא וכו', זהו צווי התורה לקחת את בהמיות של העולם הזה, תפילין מעור בהמה כפשוטו, ודייקא שם לגלות את ה', לפני

כלום יצר הרע יש בינכם, הרי שכל ענין קבלת התורה הוא מפני החושך שלפניו.

⁴ שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתו, נרמז גם ענין הבחירה בין ההפכים בחינת 'יומם ולילה' בחינת 'שמים וארץ',

⁵ ויש לציין המדרש באתי לגני וכו' עיקר שכינה בתחוננים ועל ידי חטאי הדורות ראשונים עלתה וכו' ועל ידי מעשי האבות הק' חזרה לירד לטה עד משה רבנו שהורידה כתחילתה

הוא מתלבש ג"כ בעשיה זו ועולה מהקליפה ונכלל בקדושת המצוה שהיא רצונו ית' ובטל באור א"ס ב"ה וגם במצות תלמוד תורה וק"ש ותפלה וכיוצא בהן אף שאינן בעשיה גשמית ממש שתחת ממשלת קליפת נוגה מ"מ הא קיימא לן דהרהור לאו כדבור דמי ואינו יוצא ידי חובתו עד שיוציא בשפתיו וקיימא לן דעקימת שפתיו הוי מעשה כי אי אפשר לנפש האלהית לבטא בשפתיים ופה ולשון ושיניים הגשמיים כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכשת באברי הגוף ממש וכל מה שמדבר בכח גדול יותר הוא מכניס ומלביש יותר כחות מנפש החיונית בדיבורים אלו וז"ש הכתוב כל עצמותי תאמרנה וגו' וז"ש רז"ל אם ערוכה בכל רמ"ח איברים משתמרת ואם לאו אינה משתמרת כי השכחה היא מקליפת הגוף ונפש החיונית הבהמית שהן מקליפת נוגה הנכללת לפעמים בקדושה והיינו כשמתיש כחן ומכניס כל כחן בקדושת התורה או התפלה:

וכשם שעל ידי מצוות ה' בפועל בעולם העשייה הגשמי מתקיימת תכלית הבריאה, כמו כן עצם מציאות האדם נברא באופן שהוא כאילו נפרד, והיינו, כי הנשמה הקדושה שהיא חלק אלוק

⁷ וי"ל שהשבטים נשאו את תאומותיהם שנולדו עם בת זוגם רק יוסף לא נולד עם בת זוגו כיון שעניניו הוא מידת יסוד דאחיד בשמיא וארעא שתפקידו לתקן ולאחד הנפרדים על יד עבודתו.

⁸ ולעיתים זה בא בקושי גדול וזמן רב, ולפעמים כל החיבור למעשה הוא לזמן קצר מאד כדוגמת בועז ורות שהיו יחד רק יום אחד.

⁹ בזוהר תצוה (קפ"ו:) דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא, כגונא דלעילא, הכי אית לתתא, ותרנומו ע"פ הסולם, שאין לך דבר בעולם שאין דבר דומה למעלה, ולהיפך כעין של מעלה כך יש למטה כי העולמות נחתמו זה

ממעל היא חד ממש עם הקב"ה, ישראל וקוב"ה חד, ואין שייך בה בחירה רק על ידי שנראית כנפרדת וזה על ידי הנפש הבהמית.

ודוגמא לזה עשה ה' את הסדר של בריאת אדם הראשון וחווה שנבראו מתחילה גוף אחד ואחר כך נפרדו ונהיו לשנים, וזה מורה לנו שהאמת היא שהם אחד רק בפועל הם נפרדים.

ומגלה לנו האר"י הק' שגם כל איש ואישה בשרשם הם אחד⁷, ולמעלה טרם ירדו לעולם הזה היו נשמה אחת רק כאשר ירדו לעולם הזה והם בגוף הם נחלקו לגופים נפרדים, ועל ידי מעשה הקידושין והנישואין הם מגלים שהם נשמה אחת, למרות שעדיין הם נראים נפרדים כל אחד בגוף נפרד, על ידי חופה וחדר יחוד, שניהם מוקפים בחדר אחד, הם ענינים המבטאים את אחדותם, למה ה' עשה כך שיהיו קודם נשמה אחת ויתפרדו, ואח"כ יתאחדו, בכל כך יגיעה?⁸ אלא ביאור הדבר,

ולמדנו בספה"ק⁹ כל מה שלמטה הוא משל לעילא, התורה הקדושה (בראשית) בסיבת בריאת האשה, 'לא טוב היות האדם לבדו',

מזה השורשים הם למעלה שאין דבר בעולמות תחתונים שלא ימצא שורשו בעולמות העליונים כו'.

וידועים דברי הרמ"ע מפאנו עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ג פכ"ב) וכן השל"ה הק' (הקדמת בית ישראל י"ד) התורה מדברת בעליונים ומרמות בתחתונים. פירוש לא כסברת העולם שהפירוש של דברי תורה בעצם הוא כפי שאנו מבינים אותם אלא שיש בהם גם רמז כפי שהם מתפרשים בעולמות עליונים ושם הכל מתפרש במושגים רוחניים אלא האמת היא להיפך שהתורה בעצם מדברת בעליונים כפי שהיא מתפרשת בעולמות עליונים אלא שאח"כ התורה נסעה וירדה ממדרגה למדרגה שנתלבשה בדברים גשמיים וכו' (ראה חסידות מבוארת מאמר וספרתם לכם פ"ה)

דהיינו לא נתגלית שלמות טובו עד שנפרד מחוה, כי בהיותו רק אחד הרי כל טובתו היא לעצמו, לא היה מקום נוסף לבטוי טובו, שזה נהיה רק ביצירת חוה, וכעת נוצר לאדם למי להיטיב, אע"פ שהיה יכול להיטיב לשאר הנבראים אין זה ביטוי בשלמות כמו שמטיב לאשה שמצד א' היא בריה כמוהו, ומצד שני היא גם מתנגדת לו לעיתים ועם כל זה הוא נשאר בטובו, כאן כבר מתגלה שלמות ההטבה.

וענין זה הוא משל לבריאת העולם, כי מה היה חסר לה' שברא את האדם, [שהוא התכלית והסיבה שבשבילו נברא העולם] והרי הוא הכול, והוא השלמות בתכלית, אלא היה בחינת 'לא טוב' היותו כביכול 'לבדו' דהיינו לא נתגלית מידת טובו בשלמות¹⁰, נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, שיכירו וידעו הברואים שגם כאשר יש חושך והסתר ולא רואים כלום גם כן נמצא השי"ת למעלה למטה בשווה, וענין זה יושלם לעתיד לבוא.

דוגמה לכך מבחור ישיבה היושב והוגה בתורה בהתמדה גדולה, והוא נחשב מבחירי התלמידים, בכל זאת אומר עליו ה'משגיח' כי עדיין אין לנו הוכחה גמורה על גדלותו ושלמותו, כי הוא נמצא שמור בתוך כותלי הישיבה בד' אמות של הלכה, כל צרכיו מסודרים לו, סמוך על שולחן אביו, ושולחן

¹⁰ וכן הוא בדברי המקובלים (ראה עין חיים א א עמ' כ"ד) שסיבת הבריאה היא לגלות המידות, והיינו כדי שתתגלה מציאותו בכל המידות.

¹¹ דייקא על ידי יחוד שמו עלינו, ונתן בנו הנשמה חלק אלוק, ואנו מגבירים אותה על נפש של הסט"א.

הישיבה, המודד האמיתי על מעלתו נוכל לראות אחרי נישואיו שאז הוא צריך להתניע לבד, לצאת לרחוב הגדול לסדר בעצמו את עניניו ונכנס לכל מיני מצבים של נסיונות החיים, משא ומתן באמונה, שמירת עינים, וכיו"ב רק אז כשיעמוד בגברה בכל זה אכן תתגלה גדלותו באמת.

להיות גלוי בשמים העליונים אין זה עדיין בטוי לשלמות גדלות ה', רק כשמתגלה בארץ כאן למטה זה גדלות, הגויים גם מודים על גדלותו יתברך למעלה, וכנרמז בפסוק (תהילים קי"ג) רם על כל גויים ה', אבל רק על השמים כבודו, פה למטה אין זה לפי כבודו להיות, אבל האמת היא שה' רצה דווקא שתתגלה מציאותו בתחתונים, במקום שהוא מוסתר, עד כדי שנראה בעיני בשר שלא יתכן שהוא נמצא, ועל זה נאמר – מי כה' אלוקינו¹¹ וכו' המשפילי לראות בשמים ובארץ, וזה נהיה בגלוי על ידי מעשינו.

בזמן אשר 'בטרם כל יציר נברא' והיה השי"ת בבחינת 'לבדו' לא נתגלית מלכותו בשלמות, ואין זה נקרא מלוכה 'כי אין מלך בלא עם' רק על ידי נבראים שנראים ומרגישים כאילו נפרדים 'אזי מלך שמו נקרא'¹².

¹² אמנם אין בזה משום 'טעם' הבריאה כי הרי גם את מושג זה שאין מלך בלא עם ברא ה' ושרש הטעם למה רצה ה' כך אינו מושג לברואים, ולכך הוא נאמר בלשון 'נתאוה' כי אין צריך לזה טעם שהוא כמו 'תאוה' בלשון בני אדם, שהוא ענין עמוק המגיע מחשק פנימי ללא הסבר 'אין טעם לרצון',